

Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt

<u>Diarienummer</u> KS 2025/75	<u>Fastställd av</u> Kommunstyrelsen	<u>Datum för fastställande</u> 2026-03-10
<u>Dokumenttyp</u> Riktlinje	<u>Dokument gäller för</u> Kommunstyrelsen	<u>Giltighetstid</u> Tillsvidare
<u>Revideringsansvarig</u> Kommunstyrelsen	<u>Revideringsintervall</u> Vart fjärde år	<u>Reviderat datum</u>
<u>Dokumentansvarig (funktion)</u> Kommundirektör	<u>Uppföljningsansvarig</u> Kommunstyrelsen	<u>Uppföljning</u> Uppföljning i samband med ordinarie uppsiktsprocess, intern kontroll samt vid revidering.

Innehållsförteckning

1.	Syfte	3
2.	Riktlinje.....	3
2.1	Vad innebär kommunstyrelsens uppsiktsplikt	3
2.2	Ansvar över uppsiktsplikten	4
2.3	Hur genomförs uppsiktsplikten?	4
2.4	Uppsikt över nämnder och gemensamma nämnders verksamhet	4
2.5	Uppsikt över helägda och delägda bolag	5
2.6	Uppsikt över kommunalförbund	7
2.7	Uppsikt över verksamhet med avtalssamverkan, stiftelser och ekonomiska föreningar	7
3.	Definitioner, hänvisningar och avgränsningar	8
4.	Ansvar och uppföljning.....	8

1. Syfte

Enligt 1 § 6 kap. kommunallagen (KL) ska kommunstyrelsen samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala hel- och delägda bolag, stiftelser, av privata utförare och i kommunalförbund.

Uppsiktsplikten finns för att kommunstyrelsen ska kontrollera att verksamheter bedrivs och utvecklas i enlighet med lagar, förordningar och beslutade mål. Syftet med riktlinjen är att klargöra vad kommunstyrelsens uppsiktsplikt innebär och hur den i praktiken genomförs.

2. Riktlinje

2.1 Vad innebär kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser, kommunalförbund och över sådan avtalssamverkan som sker enligt 37 § 9 kap KL eller enligt annan lag eller författning.

Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen på ett systematiskt sätt ska följa utvecklingen inom nämnder, kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund. Kommunstyrelsen har utifrån uppsiktsplikten rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt lämna förslag till kommunfullmäktige om eventuella förändringar.

Enligt 9 § 6 kap. KL har kommunstyrelsen en förstärkt uppsiktsplikt över kommunala bolag. Det innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut, för varje kommunalt aktiebolag, ska pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska kommunstyrelsen lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen ska även, via ansvariga nämnder, ha uppsikt över att verksamheter som bedrivs av privata utförare enligt 7 § 10 kap. KL kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv.

Uppsiktsplikten innebär dock inte att kommunstyrelsen ska gå in och granska enskilda ärenden hos nämnder, bolag med flera. Detta gäller särskilt andra nämnders myndighetsutövning, tillämpning av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda. I dessa ärenden får inte kommunstyrelsen agera.

2.2 Ansvar över uppsiktsplikten

Uppsiktsplikten är hela kommunstyrelsens ansvar och kan inte delegeras till någon enskild förtroendevald eller till förvaltningen. I de fall delar av kommunstyrelsen, som arbetsutskottet eller presidiet, genomför den praktiska uppsikten ska återrapportering ske till kommunstyrelsen. Återrapporteringen av väsentlig information kan ske muntligt på sammanträde eller vara skriftlig i form av protokoll eller minnesanteckningar som anmäls på sammanträde. Ledamöterna har enligt kommunallagen ansvar för att hålla sig informerade om verksamheterna i tillräcklig utsträckning för att säkerställa att verksamheterna uppfyller lagstiftning, författningar och den kommunala styrningen.

Kommunstyrelsens behov av uppsiktsaktiviteter kan variera över tid både vad gäller inriktning och form. Styrelsen kan vid behov initiera uppsiktsaktiviteter utöver vad som fastställts i denna riktlinje.

2.3 Hur genomförs uppsiktsplikten?

Uppsiktsplikten är nära sammankopplad med kommunstyrelsens uppgift att styra, leda och samordna kommunens verksamheter i stort. Kommunstyrelsen har till uppgift att följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Uppsiktsplikten utgår från kommunens tillitsbaserade styrning som är en del av styrmodellen.

2.4 Uppsikt över nämnder och gemensamma nämnders verksamhet

2.4.1 Kommunstyrelsens uppföljningsfunktion

Enligt reglementet ska kommunstyrelsen:

- övervaka att av fullmäktiges fastställda kvalitetskrav, mål, riktlinjer och program för verksamheten samt ekonomi följs upp i nämnderna,
- övervaka att kommunens löpande förvaltning i övrigt sköts lagligt och ekonomiskt,
- följa hur den interna kontrollen sköts i nämnderna,
- två gånger per år (delårsrapport och årsredovisning) rapportera till fullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,
- en gång årligen till fullmäktige rapportera om kommunens avtalssamverkan enligt 37 § 9 kap. KL eller enligt annan lag eller författning,
- övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv.

Kommunstyrelsen beslutar årligen om ett kalendarium för planering och uppföljning. Kalendariet innehåller datum för när nämndernas inrapportering ska ske till kommunstyrelsen avseende planering/budget och uppföljning.

2.4.1 Hur kommunstyrelsens uppsikt utövas

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt utövas i huvudsak inom ramen för styrmodellens planerings- och uppföljningsprocesser. Detta genomförs genom att kommunstyrelsen får del av:

- Tertialuppföljning per april
- Delårsbokslut per augusti
- Årsredovisning
- Hantering av nämndernas över- och underskott
- Minnesanteckningar från resultatdialoger där nämnderna presenterar förra årets resultat för kommunstyrelsens arbetsutskott
- Minnesanteckningar från ägarsamråd med gemensam nämnd
- Intern kontroll
- Särskild uppföljning
- Budgetprocessen inklusive lokalförsörjningen
- Årliga beslut enligt 9 § 6 kap. KL
- Nämndernas protokoll genom Netpublicator
- Kommunrevisionens granskningsrapporter

Uppföljnings av verksamhet som bedrivs av privata utförare utförs enligt Program med mål och riktlinjer för uppföljning av privata utförare. Varje nämnd som överlämnat skötseln av en kommunal angelägenhet till en privat utförare, ska utifrån detta program fastställa en riktlinje för när och på vilket sätt avtal och verksamheter ska följas upp. Resultaten av genomförd uppföljning ska dokumenteras och redovisas till i enlighet med vad som fastställs. En samlad uppföljning av den totala verksamheten oavsett utförare ska redovisas i nämndens delårsrapport och årsredovisning som redovisas för kommunstyrelsen.

2.5 Uppsikt över helägda och delägda bolag

2.5.1 Kommunstyrelsens uppföljningsfunktion

Enligt 1 § 6 kap KL ska kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i hel- eller delägda kommunala bolag. Kommunstyrelsen utövar uppsikt över de bolag som kommunen har ett bestämmande inflytande (t.ex. äger minst 50 % av aktierna), där bolaget har en viktig funktion för allmänheten eller kommunens utveckling eller där bolaget hanterar betydande ekonomiska värden eller finansiella risker.

Kommunfullmäktige har den övergripande lagstadgade ägarrollen över kommunens bolag. Falkenbergs Stadshus AB är moderbolag inom kommuns bolagskoncern och ansvarar för den direkta styrningen av kommunens bolag, vilket framgår av de generella och specifika ägardirektiven. Moderbolaget har i uppdrag att samordna verksamheten i de kommunala bolagen samt ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamheter utifrån kommunfullmäktiges mål, styrdokument och direktiv. Moderbolaget ska fatta de övergripande beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås.

Falkenbergs Stadshus AB beslutar årligen om en sammanträdesplan för styrelsens möten. Planen innehåller även datum för möten, dialoger och inrapporteringar från bolagen gällande

kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Checklistor har tagits fram för att kunna stämma av hur och när Falkenbergs Stadshus AB respektive kommunstyrelsen har tagit del av information och haft dialoger med bolagen.

2.5.2 Hur kommunstyrelsens uppsikt utövas

Hel- och delägda bolag ska fortlöpande, via moderbolaget, hålla ägaren informerad om bolagets verksamhet. Bolagen ska initiera möten med moderbolaget om omständigheterna kräver det.

Kommunen och respektive bolag ska träffas för ägarsamråd (ägardialog) minst en gång per år. Kommunen kallar till ägarsamråd och fastställer dagordning. Vid ägarsamråd företräds Falkenbergs kommun av Falkenbergs Stadshus AB:s presidium och VD och bolagen av sitt presidium och VD. Minnesanteckningar från ägarsamråden delges kommunstyrelsen.

En del i uppsikten är vidare att kommunstyrelsen får del av:

- Tertialuppföljning per april
- Delårsuppföljning per augusti
- Protokoll från bolagsstämmor
- Protokoll från bolagsstyrelsernas styrelsesammanträden
- Bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisor
- Bolagens budget/affärsplaner
- Bolagens arbete med intern kontroll
- Uppföljning av mål och verksamhet utifrån kommunfullmäktiges mål två gånger per år (årsredovisning och delårsuppföljning)
- Minnesanteckningar från ägarsamråd med delägda bolag

Kommunstyrelsen ska årligen, senast den 30 september, i beslut pröva om verksamheten som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår varit förenliga med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma. Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 1 och 9 §§ 6 kap. KL samt till lekmannarevisorns granskning.

Bolagets lekmannarevisorer ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i det generella ägardirektivet, samt de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten. Om lekmannarevisorerna inom ramen för sin granskning finner brister i hur bolagets bedrivits ska lekmannarevisorerna löpande kommunicera sina iakttagelser med kommunstyrelsen.

2.6 Uppsikt över kommunalförbund

Enligt 1 § 6 kap KL ska kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsens uppsikt över kommunalförbunden och utövas i första hand genom att ta del av årsredovisning, revisionsberättelse samt protokoll från direktionens möten.

Vidare ska förbundet lämna den information eller rapport som en medlem efterfrågar. Minst en gång om årets ska medlemsforum hållas mellan medlemmarna och förbundet och minst en gång per år mellan respektive medlem och förbundet. Både medlemmarna och förbundet kan kalla till medlemsforum. Medlemmarna representeras av kommunstyrelsens presidium och kommundirektör och förbundet av direktionens presidium och förbundsdirektör. Mötesanteckningar från medlemsforumet ska delges kommunstyrelsen.

2.7 Uppsikt över verksamhet med avtalssamverkan, stiftelser och ekonomiska föreningar

Vid avtalssamverkan, där kommunen ingått samverkan med en eller flera kommuner eller regioner, ansvarat respektive nämnd för sin verksamhet. Nämnder följer upp att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt enligt 6 § 6 kap. KL.

Enligt 38 § 9 kap. ska kommunstyrelsen årligen rapportera en sammanställning av befintliga och nya avtal som avser avtalssamverkan till kommunfullmäktige. Uppföljnings av avtalssamverkan redovisas till kommunstyrelsen i samband med kommunens årsredovisning.

Kommunstyrelsen ska fortlöpande ha uppsikt över verksamheten i de stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

Kommunstyrelsens uppsikt över stiftelser utövas i första hand genom att ta del av årsredovisningar samt räkenskapssammanställning för stiftelser understigande 1,5 mnkr.

Kommunstyrelsen ska också ansvara för regelbundna möten mellan styrelsen stiftelseledningarna och löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 2-6 §§ 10 kap KL är uppfyllda beträffande de stiftelser kommunen äger eller har intresse i.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över ekonomiska föreningar utövas främst genom att kommunstyrelsen tar del av föreningens årsredovisning samt ekonomiska uppföljning. Uppföljningen redovisas till kommunstyrelsen i samband med kommunens årsredovisning.

3. Definitioner, hänvisningar och avgränsningar

Denna riktlinje avser den uppsiktsplikt kommunstyrelsen enligt kommunallagen ska utöva över kommunens samtliga nämnder, gemensamma nämnder, hel- och delägda bolag, avtalssamverkan, kommunalförbund, kommunala stiftelser, föreningar och verksamhet som utförs genom privata utförare.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt regleras inom kommunen främst genom följande styrdokument:

- Kommunstyrelsens reglemente
- Policy för intern kontroll
- Styrmodell för Falkenbergs kommun
- Generellt ägardirektiv
- Specifikt ägardirektiv för Falkenbergs Stadshus AB
- Program med mål och riktlinjer för uppföljning av privata utförare
- Förbundsordningen Räddningstjänsten Väst
- Reglemente för överförmyndarnämnden

4. Ansvar och uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för att utöva sin lagstadgade uppsiktsplikt samt för att denna riktlinje följs och uppdateras vart fjärde år eller vid behov.

Respektive nämnd och bolag ansvarar för att rapportera till kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar.